

Vergaderjaar 2021–2022

36 049

Voorstel voor een aanbeveling van de Raad inzake operationele politieke samenwerking (COM(2021)780) | Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de uitwisseling van informatie tussen de rechtshandavingsinstanties van de lidstaten en tot intrekking van Kaderbesluit 2006/960/JBZ van de Raad (COM(2021)782) | Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende geautomatiseerde gegevensuitwisseling ten behoeve van politieke samenwerking («Prüm II») en tot wijziging van de Besluiten 2008/615/JBZ en 2008/616/JBZ van de Raad en de Verordeningen (EU) 2018/1726, (EU) 2019/817 en (EU) 2019/818 van het Europees Parlement en de Raad (COM(2021)784)

C

BRIEF VAN VICEVOORZITTER ŠEFČOVIČ VAN DE EUROPESE COMMISSIE EN LID JOHANSSON

Aan de Voorzitter van de vaste commissies voor Justitie en Veiligheid

Cc: Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Brussel, 11 juli 2022

De Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar brief over het voorstel voor een aanbeveling van de Raad inzake operationele politieke samenwerking {COM(2021) 780 final}, het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de uitwisseling van informatie tussen de rechtshandavingsinstanties van de lidstaten en tot intrekking van Kaderbesluit 2006/960/JBZ van de Raad {COM(2021) 782 final} en het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende geautomatiseerde gegevensuitwisseling ten behoeve van politieke samenwerking («Prüm II») en tot wijziging van de Besluiten 2008/615/JBZ en 2008/616/JBZ van de Raad en de Verordeningen (EU) 2018/1726, (EU) 2019/817 en (EU) 2019/818 van het Europees Parlement en de Raad {COM(2021) 784 final}.

De EU wordt geconfronteerd met evoluerende en steeds complexere veiligheidsdreigingen. Deze dreigingen zijn grensoverschrijdend en gaan uit van criminelen en criminele organisaties die zich bezighouden met een breed scala aan criminele activiteiten. Bijna 70% van de criminele netwerken is actief in meer dan drie lidstaten en zo'n 65% van de

criminele netwerken die in de EU actief zijn, bestaat uit leden van verschillende nationaliteiten.

Deze criminele netwerken zijn betrokken bij belangrijke vormen van grensoverschrijdende criminaliteit, waaronder mensenhandel, vermogenscriminaliteit en drugshandel. Polen¹ en Hongarije² zijn, net als andere EU-lidstaten, helaas geen uitzondering op deze verschijnselen.

Door de geconstateerde hindernissen voor politieke samenwerking weg te nemen, wordt bijgedragen tot preventie, opsporing en onderzoek van strafbare feiten in de EU, hetgeen de veiligheid van alle burgers van de EU bevordert. In die context heeft de Commissie in december 2021 het pakket voor politieke samenwerking voorgesteld. Dat pakket is gericht op verbetering van de samenwerking op het gebied van rechtshandhaving in de lidstaten en moet politiefunctionarissen in de EU modernere instrumenten voor informatie- uitwisseling bieden.

De rechtsstaat is een van de fundamentele waarden van de Europese Unie die zijn vastgelegd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Alle lidstaten moeten de rechtsstaat eerbiedigen, en de politieke samenwerking tussen de lidstaten zou er niet toe moeten leiden dat de waarborgen voor de rechtsstaat door de lidstaten worden aangetast. De Commissie is van mening dat de uitvoering van de aanbeveling niet zal leiden tot verminderde rechtsstatelijke garanties in enige lidstaat, en zij is vastbesloten om zo nodig gebruik te maken van de middelen waarover zij beschikt om dat te voorkomen.

Om de rechtsstaat te waarborgen, zet de Commissie een aantal instrumenten in. Wat preventie betreft, is er het Europees rechtsstaatmechanisme³, waarvan het verslag over de rechtsstaat de kern vormt. Vervolgens bestaat er een aantal mechanismen om inbreuken op de rechtsstaat te bestraffen. Het gaat onder meer om de procedure van artikel 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), op grond waarvan de Raad bepaalde uit de toepassing van de Verdragen voortvloeiende rechten kan schorsen wanneer de Europese Raad heeft vastgesteld dat er sprake is van een ernstige en voortdurende schending door een lidstaat van de in artikel 2 VEU bedoelde waarden, waaronder de rechtsstaat. Er lopen momenteel procedures uit hoofde van artikel 7 VEU voor zowel Polen als Hongarije. De verordening inzake conditionaliteit met betrekking tot de rechtsstaat⁴ voorziet bovendien in een nieuwe conditionaliteitsregeling die de Raad in staat stelt maatregelen te nemen – zoals schorsing van betalingen of financiële correcties – om de EU-begroting of de financiële belangen van de EU te beschermen tegen schendingen van

¹ Polen: «Enkele criminele netwerken uit Polen specialiseren zich bijvoorbeeld in de aankoop en het vervoer van precursoren en pre-precursoren of essentiële chemische stoffen naar productiecentra in Nederland en België waar allerlei soorten synthetische drugs worden vervaardigd, en naar Tsjechië, voornamelijk voor de productie van methamfetamine», bron: <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2021>.

² Hongarije: «Hongarije is een geheel door land omsloten staat in het hart van Europa, die grenzen heeft met zeven andere landen. Door deze strategische geografische ligging is het land aantrekkelijk voor georganiseerde misdaad netwerken die zich vooral bezighouden met drugshandel en mensenhandel. Er zijn in Hongarije verschillende internationale georganiseerde criminele groepen actief, die het grootste deel van de criminaliteit in het land controleren, met name prostitutie, voertuigcriminaliteit, mensenhandel en drugshandel. Dit leidt ook tot daarmee samenhangende criminaliteit, zoals witwassen en illegale vuurwapenhandel», bron: <https://www.interpol.int/en/Who-we-are/Member-countries/Europe/HUNGARY>.

³ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism_nl.

⁴ Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32020R2092>.

de beginselen van de rechtsstaat die het goed financieel beheer van de EU-begroting of de bescherming van de financiële belangen van de EU aantasten of ernstig dreigen aan te tasten. Het Hof van Justitie van de Europese Unie ten slotte, dat het recht van de Unie interpreteert, zal in het kader van door de Commissie ingeleide inbreukprocedures steeds nagaan of de lidstaten hun verplichtingen uit hoofde van de Verdragen nakomen. Dit betreft ook alle problemen die zich met betrekking tot de mogelijke toekomstige toepassing van het pakket politieke samenwerking kunnen voordoen.

Zoals gezegd, wordt de eerbiediging van de rechtsstaat in de hele EU door middel van verschillende mechanismen gemonitord en gehandhaafd. Dit sluit niet uit dat verdere wetgeving op Europees niveau die van toepassing is op alle EU-lidstaten, noodzakelijk en nuttig is.

De Commissie hoopt dat zij met deze toelichting voldoende is ingegaan op de door de Eerste Kamer aan de orde gestelde punten en kijkt ernaar uit de politieke dialoog in de toekomst voort te zetten.

Vicevoorzitter
Maroš Šefčovič

Lid van de Commissie
Ylva Johansson